DIE/AE 11 maart 1983

L2

BEHEERSING EG-BEGROTING

De door het ministerie van Financiën opgestelde notitie over de beheersing van de EG-begroting (82-1374 dd. 2 maart 1983) heeft onderwerp uitgemaakt van interdepartementaal overleg. Dit overleg heeft in een aantal opmerkingen en commentaren geresulteerd, welke hierna worden opgesomd.

1. De vergadering sprak waardering uit voor de notitie en de wijze waarop de problematiek inzake de beheersing van de EG-begroting uiteen wordt gezet. De notitie sluit aan bij eerder door Nederland ontplooide initiatieven die ten doel hadden een beter gestructureerde voorbereiding, opstelling en uitvoering van de communautaire begroting tot stand te brengen.

2. Alle departementen waren van mening dat de noodzaak tot beheersing van de EG-begroting los moet worden gezien van de problemen verbonden aan de naderende uitputting van de thans beschikbare Eigen Middelen; de notitie zal derhalve in die zin neutraal gelezen dienen te worden. Wel werd erkend dat, gezien het actuele feit van die naderende uitputting een tactisch argument gelding verkrijgt om juist onder deze omstandigheden een extra inspanning op te brengen gericht op reële beheersing van de begroting.

3. De alom aanwezige krapte in de publieke financiën rechtvaardigt een uiterste inspanning tot beheersing, ook van de Gemeenschapsfinanciën. De ruimte voor nieuw geldkostend beleid zal de komende jaren zowel in de

© NA, 2.02.05.02 (Arch. MR) (Nationaal Archief, Den Haag) inv.nr. 3929
http://resources.huygens.knaw.nl/europeseintegratie/doc/503396

Gemeenschap als in de afzonderlijke lidstaten krap zijn. Men zal zich evenwel dienen te realiseren dat op een breed terrein de Europese integratie verder gebracht zou kunnen worden langs wegen die niet of nauwelijks financiële consequenties met zich brengen. Hiermede zou de notitie van Financiën, die noodzakelijkerwijs een terughoudend beleid voorstaat, een complement kunnen krijgen.
Europese integratie is niet zonder meer te meten aan de omvang van de Gemeenschapsbegroting. Het is zaak de integratie verder te brengen met zo weinig mogelijk financiële middelen, hetgeen overigens wel een goed functionerende Gemeenschap veronderstelt. De mogelijkheden daartoe dienen op korte termijn geïnventariseerd te worden.

4. De vergadering merkte op dat een onderscheid moeten worden gemaakt tussen enerzijds beheer van de EG-begroting en anderzijds de beheersing daarvan. In het eerste geval gaat het om verbeteringen op het terrein van de begrotingstechniek en controle op het uitgavenbeleid. In het tweede geval gaat het om verbeteringen en wellicht veranderingen in het beleid zelf, dat aan de aard en omvang van de uitgaven ten grondslag ligt. Bij een verdere uitwerking van de notitie zou dit onderscheid systematischer in de notitie tot uitdrukking moeten worden gebracht.

5. De gedachten moeten nader worden uitgewerkt inzake de mogelijkheden van "vervangend beleid". De in de nota hieraan gewijde passages kunnen niet gezien worden als een volledige en operationele uitwerking van dit begrip.

6. Ter zake van de in de bijlage bij de notitie voorgestelde procedurele verbeteringen en institutionele voorzieningen werd opgemerkt dat deze zodanig gefor-

muleerd dienen te worden, dat andere instellingen (Commissie en Europees Parlement) en Lid-Staten, positief zouden kunnen reageren op een Nederlandse notitie. Niet vergeten mag worden dat eerdere, soortgelijke gedachten onvoldoende positief onthaal in Brussel hebben ontvangen, zij het onder andere omstandigheden. Nu kan wellicht gerekend worden op steun van Britse en Duitse kant. Wat betreft de bereidheid van andere lidstaten om mee te werken aan beheersing van de EG-begroting is het zo dat vele - vooral armere- lidstaten de EG-begroting beschouwen als een bron van middelenoverdracht te hunnen gunste. Van die zijde is derhalve weinig medewerking te verwachten bij beheersing van de uitgaven.

7. Het zal in elk geval nodig zijn, dat de notitie voorafgaand aan eventuele presentatie in Brussel getoetst wordt aan feitelijke, institutionele onaantastbaarheid. Procedures die een afwijking zouden betekenen van de in het EEG-verdrag (art.203) neergelegde begrotingsregels en bevoegdheden (met name van het Europees Parlement) zullen moeilijk bijval kunnen vinden.
Concreet betekent dit ook bijv. dat het in de notitie gesuggereerde overleg tussen begrotingsministers in maart over het budgettaire kader voor het volgende begrotingsjaar wordt gevoerd op basis van door de Europese Commissie ingediende voorstellen. Het gevaar is aanwezig dat dit overleg tenslotte geen ander resultaat zal opleveren dan een verlenging van een toch reeds langdurige begrotingsprocedure, terwijl de Europese Commissie geneigd zal zijn bij voorstellen omtrent de totale begrotingsomvang een veiligheidsmarge in acht te nemen.
Tevens werd opgemerkt dat geen garantie is te verkrijgen omtrent de mate waarin de Raad (in zijn verschillende samenstellingen) en het Europees Parlement zich later in het jaar gebonden zullen willen achten aan

de aanvankelijk aangewezen omvang van de ontwerp-begroting.

8. Van verschillende zijden is opgemerkt dat, afgezien van het effekt van beheersmogelijkheden via verbeterde budgettaire procedures en technieken, de besparings-mogelijkheden in hoofdzaak bepaald worden door de mogelijkheden te komen tot aanpassing van het beleid dat de verplichte uitgaven (lees: de landbouwgarantie-uitgaven) bepaalt. In het bijzonder gaat het hierbij om de vraag in hoeverre deze uitgaven die 60 à 70 % van de begroting uitmaken, aan een werkzame beperking kunnen worden onderworpen, c.q. in hoeverre de stijging daarvan aan een norm kan worden gebonden.

In dit verband werd door de betrokken departementen geconstateerd dat ten aanzien van de huidige Nederlandse positie de REZ-notitie van maart 1981 nog immer de leidraad bevat. In die notitie staat dat de landbouwgarantie-uitgaven beneden de stijging van de Eigen Middelen behoren te blijven en dat de landbouw-garantie-uitgaven tot 60% van het totale begrotings-bedrag dienen te dalen. Anderzijds stelt de REZ-notitie op dit punt dat hierbij met bijzondere marktomstan-digheden rekening gehouden dient te worden, hetgeen impliceert dat van een strikte plafonnering geen sprake kan zijn en dat het gebruik van het bestaande instrument van aanvullende begrotingen voor landbouwuitgaven ook bij een zuinig beheer niet bij voorbaat kan worden uitgesloten.
Tevens werd opgemerkt dat de nota weliswaar aandui-dingen bevat van bijstellingen in de landbouw-verordeningen die met het oog op een een beheersing van de uitgaven gewenst zouden zijn, maar niet ingaat, resp. kon ingaan op de meer wezenlijke vraag op welke wijze het open-ended karakter dat het huidige GLB kenmerkt, zou kunnen worden gewijzigd.